

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1 [i.e. 17]. De peccato simoniæ, prout committitur in re annexa
spirituali comitanter,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

CAPVT I.

De peccato simonia, prout committitur in re annexa spiritali comitanter.

SVMMARIVM.

- 227 Sententia dicentium non esse simoniacum capere pretium pro labore qui ponitur in administratione spiritalium.
- 228 Alorum sententia, simoniam esse accipere pro labore necessario ad talem administrationem.
- 229 Qualiter labor censetur spiritalis, ita ut vendi nequeat sine simonia, etiam si necessarius sit tantum ex subiecto.
- 230 Responsio ad fundamenta prioris sententia: & quod pro labore non necessario ad spiritalium administrationem possit pretium accipi.
- 231 Explicatio dubij, an id pactum deduci possint ad sustentationem debitam pro Sacramentorum administratione.
- 232 Quando possit Sacerdos maiorem elemosinam accipere pro celebranda Missa, quam sit taxata constitutione Superioris aut consuetudine.
- 233 Opposita sententia de dubio An Sacerdos satisfaciatur dicendo unam Missam, pro pluribus à quibus singulis singulis accipit elemosinas sufficientes.
- 234 Pars negans tenenda.
- 235 An mortale peccatum sit de se, non dicere Missam pro eo qui ut diceretur, dedit stipendium taxatum.
- 236 Quando peccet mortaliter qui accepto stipendio pro pluribus Missis celebrandis, per longum tempus differat celebrationem.
- 237 Documenta de anticipata celebratione Missarum pro iis qui daturus sunt elemosinam pro celebrandis.
- 238 Quatenus obligatio quam Parochus habet celebrandi pro sua parochia, impediatur ne possit stipendium pro celebranda accipere.
- 239 De quo quod faciendum est cum monasterium aut alia Ecclesia, onus habet celebrandi tantum Missarum numerum, ut ei satisfacere non possit.
- 240 Quando is qui plures elemosinas accepit ut curaret Missas dici, possit aliquid sibi reservare de summa accepta.
- 241 Quomodo lex possit fieri ab Ordinario, ut laici tantum dent nec minus, pro Missa celebratione.

227.

Res annexa spiritali comitanter est labor necessario coniunctus cum spiritalium administratione: nec enim esse potest absque labore aliquo: pro quo pretium accipere, an simonia sit, versatur in controversia. Nam Adrianus quodlib. 9. qu. 1. lit. D. & alij quos Suarez in seq. cap. 21. nu. 2. refert, volunt licitum esse pro tali labore, pretium accipere: etiam si non sit licitum accipere: pro ipsa administratione spiritalium, quæ ex Christi præcepto, expresso Matth. 10. debet fieri gratis. Eorum fundamentum est quod talis labor non fit de se quid spirituale: atque pro eo merces accipi possit iuxta illud Matth. 10. Dignus est operarius cibo suo] & illud in priori ad Timot. cap. 5. Dignus est operarius mercede sua.] Quod etiam videtur aperte statui: 1. quæst. 1. cap. finali. Videtur & ratio ostendere quia talis labor, cum possit habere fatigationem, & aliam incommoditatem coniunctam æstimabilis est pretio: sicut & labor militantis, aut plantantis vineam, aut pascentis gregem, quibus apte comparatur: ut ex cap. nono prioris ad Corinth. habetur.

228.

Contrarium autem (præter eos quorum ibid. Adrianus meminit lit. B. & C.) sentiunt D. Thom. 2. 2. quæst. 100. art. 3. ad 2. & ibidem Cajet. ac Sotus lib. 9. De iust. & iure quæst. 6. art. 1. paulo ante solutionem argumentorum, pluresque alij quos refert & sequitur Suarez in eodem cap. 21. à num. 5. licitum esse quidem administranti spiritalia, aliquid in vitæ sustentationem accipere, non tamen pro labore, qui omnino necessarius est in actu administrandi spiritalia. Ratio est: quia eo ipso quod Christus spiritalia gratis dari instituit, pariter instituit absque pretio dari laborem, qui necessarius est omnino

ad ipsa administranda. Cum enim administrari nequeant absque aliquo labore: Christus præscribendo ut gratis administrarentur, consequenter præscripsit, ut labor ad talem administrationem omnino necessarius, daretur gratis: ita ut simonia sit pretium pro eo accipere, tanquam pro eo quod non est simpliciter temporale, sed immixtum spiritali.

Hoc scilicet nomine, quod spiritalium administrationi, prout moraliter ab hominibus exerceri potest, necessarius sit omnino eiusmodi labor: unde fit ut is cum illa coalescat in vnum corpus morale, & consequenter de eius valore perinde iudicandum sit, ac de valore ipsius administrationis: nimirum non esse pretio æstimabilem, nec vendi posse, sed omne pretium excedere. Ad quod illustrandum tacit quod in profanis, quando actio nullius momenti est, nullius pretij censetur labor in ea positus: atque prout ea fuerit maioris vel minoris momenti, labor in ea positus pluris aut minoris æstimatur, ac emi solet: quia talis ob illam tantum appetibilis est & queritur. Ut igitur actio spiritalis vendi non potest, ita nec labor ad illius exercitium necessarius. Ad quod facit illud cap. Si quis obiecerit 1. quæst. 3. Quilibet horum alterum vendit sine quo nec alterum provenit, neutrum in vendendum derelinquit. Facit etiam ratio. Quia labor necessarius ad aliquam actionem coalescit cum ea in vnum opus moralitatis siue spiritalitatis. Non refert vero in hac re, an labor sit ad actionem necessarius intrinsece ex parte ipsiusmet actionis; an extrinsece ex parte agentis: nec enim ex eo quod Sacerdos senex sit aut ager (ideoque debeat plus laborare in dicenda Missa quam iunior, aut sanus) aut concionator eo quod multo plus laborat in dicendo, aut in preparando se ad debite exequendum illud munus, potest aliquid exigere in pretium & compensationem talis excessus laboris; ut nec potest iudex lata sententia: ad quam debite ferendam plus laboris in studendo ponere debuit quam alius posuisset; aut alia sententia requireret: quia obligatus ad actionem, pariter obligatur ad subeundum laborem necessario requisitum pro illius executione.

Ad fundamentum vero oppositæ sententiæ respondendum est: ad autoritates quidem scripturæ non esse intelligendas de mercede quæ fit pretium laboris; sed quæ sit stipendium personæ laborantis, ut necessaria ad suam sustentationem habeat, qui exercitium spiritalium, reuocatur ab exercitio temporali, quibus illa acquiritur. Ad actionem vero respondendum est, laborem suam naturam vendibilem, fieri in vendibilem, ex ipsius necessaria connexionem cum administratione spiritalium, prout satis aperte constat ex paulo ante dictis.

Cæterum præter illum necessario coniunctum in administratione spiritalium datur labor ei non necessario, sed solum per accidens coniunctus: ut exempli gratia cum quis petit à me ut ad aliquod oppidum me transferam ad celebrandum pro ipso, talis labor intrinsece non est necessario coniunctus cum celebratione Missæ, sed tantum ex accidenti, seu ob circumstantiam interuenientem. Itaque minister potest pro tali labore pacisci, ac pretium accipere: quia est onus de se temporale, retinens suam conditionem, pecunia æstimabile: sicut & obligatio ad celebrandum expectando per longum tempus eum pro quo celebratur: aut obligatio celebrandi certa hora, certo loco, aut cum alia onerosa circumstantia. Hoc confirmatur ex consuetudine qua solent aliqui Sacerdotes locare suas operas ad sacramenta & alia spiritalia ministranda in aliqua Ecclesia; (etiam si locatio sit quædam venditio) quia id non fit ad accipiendum pro administratione, sed pro obligatione qua tenebuntur quocumque tempore & loco necessitas exiget, spiritalia ministrare. Id quod declaratur exemplo vsuræ. Nam licet pro mutuo nihil accipi possit: nihilominus pro obligatione mutuandi, aliquid exigere potest: quoniam ea est æstimabilis pretio: & ad mutuum habet se per accidens, ita ut conditionem illius non contrahat.

De his plenus Suarez in citato cap. 21. quibus addenda est responsio ad vnum quæsitum. An illud quod adm-

nistranti

nistranti spiritalia licitum est accipere in debitam & necessariam vitæ sustentationem; deduci possit in pactum: dicendo exempli gratia, Da mihi victum ad vitam necessarium, & ego impendam tibi omnem meam operam in celebrando sacrum pro te, & in audiendis confessionibus. Ad quod responderetur, id non esse secundum se licitum. Nam ex natura rei, illud quod est de se aliis debitum, deducere in pactum non est malum, nisi iusta aliqua de causa, Superioris ipsum prohibeatur; sicut in beneficiis multa pacta fieri prohibentur iure Canonico, quæ ex natura rei illicita non sunt. De quibus in sequent. cap. At in iure Canonico non auentur prohibitum pactum illud de quo agimus. Quamquam tamen potest peccatum in eo contingere; vel ratione nimie cupiditatis habendi, vel ratione scandali; præsertim quando pacificens aliunde habet sufficientissime, quo se sustentet.

Dubia particularia, De iis que dantur, & accipiuntur pro Missæ celebratione.

AD hoc caput pertinent dubia particularia de iis quæ pro celebratione Missæ dantur, vel accipiuntur in sustentationem celebrantis. Ad quorum explicationem, iuuaret quidem cognitio multiplicis valoris Missæ, ac diuersorum modorum quibus is applicatur: sed quia paucis tradi non potest, differenda est in sequentem tomum, in quo dicendum erit de Missa, cum de Eucharistiæ sacramento, lib. 29.

PRIMUM ERGO DVBIUM EST, AN SACERDOS possit maiorem elemosynam accipere pro celebranda Missa, quam sit taxata constitutione Superioris, aut consuetudine. Ad quod responderetur non posse, nisi ab eo qui taxationem fecit, aliquid amplius sponte offeratur, aut donetur ex liberalitate, vel in compensationem laboris, vel obligationis quæ ad celebrationem ipsam requiritur solum ex accidenti. Cuius responsionis, ratio est: quod tota sic accipiendi causa iusta, sit stipendium ministro necessarium ad vitæ sustentationem: cuius quantitate definire, non est ipsius ministri, sed Episcopi in synodo diocæsiana: vel Generalis præpositi ordinis in generali capitulo ex Concil. Trident. sess. 25. cap. 4. De reformatione. Unde si quis nesciens taxationem elemosynæ, plus det Sacerdoti pro Missæ celebratione, quàm taxatum sit, putans in tanta quantitate factam esse taxationem: Sacerdos ipse non potest illud accipere, quia non offertur ei voluntarie, cum vt dici solet, nihil sit volitum nisi cognitum.

At tamen quia lex positua & consuetudo, debet iuri naturali cedere, si accipiens a peccato confaret nihil tunc ei dari amplius, quam quod necessarium est ad alendum eo die pauperem Sacerdotem, possit illud retinere sine dantis iniuria, à quo potest iure naturali & diuino recipere temporale stipendium, quo indiget vt celebrando possit de altari viuere.

Hinc Melchior Canus in lib. 12. De locis Theologicis cap. 13. ad 10. argumentum (cui assentitur aliis citatis Petr. à Nauar. in lib. 2. De restit. cap. 2. num. 333.) Omnis, inquit, opinio in hoc conueniat necesse est, Sacerdotem siue pro paucis siue pro multis offerat, vitæ necessaria suscipere iure suo posse: quem cibum si vnus non dederit, nulli facit iniuriam si expectet à pluribus. Immo iniuriosus es, si cogis Sacerdotem, vt solum pro te hostiam offerat, nisi tu illi præbeas cibum qui quantus qualisq; sit homini necessarius, prudentia magis quam Theologia diiudicat: vno enim tempore & loco, non satis erit nummus argenteus, &c. alio vero, abunde sufficere potest de quo iudicare prudentis est.

Id autem aduerte procedere, non modo cum celebrans pauper fuerit, sed etiam cum fuerit diues: vt post Scotum & Nauar. notant Petr. à Nauar. in sequenti nu. 335. & Suarez ad 3. partem D. Thomæ disput. 86. sect. 3. quia Sacerdos diues, sicut & pauper, ius habet de altari viuendi; dummodo debita officia præstet. Quod spectandum esse in eate, non autem quod Sacerdos diues sit aut pauper, argumento est, quod concedatur, diuitem Sacerdotem stipendij pro Missa determinari esse de se capacem;

nec pauperem posse aliquid supra illud accipere, quando fuerit ad antedictam sustentationem sufficiens.

SECUNDUM DVBIUM EST, AN SACERDOS satisfaciatur, celebrando vnâ Missam pro illis omnibus, à quibus singulis, singulas accipit elemosynas, sufficientes vt celebraret pro singulis singulas. Cuius explicationem Petr. à Nauar. lib. 2. De restit. cap. 2. à nu. 313. late persequitur. In partem autem affirmantem inclinat, congruenter doctrina D. Thomæ 3. par. quæst. 79. art. 5. Caiet. in tomo 2. opusculorum tract. 3. cap. 2. & Sylu. Missa r. quæst. 9. & Armil. eodem verbo quæst. 23. quia cum sacrificium Missæ sit infinitæ virtutis, tantum prodest pro multis oblatum, quantum si pro singulis singulatim offerretur. Et tamen ipsum non solum generaliter pro Ecclesia offeratur, sed etiam specialiter pro iis qui in momento cogitantur, ac pro omnibus circumstantibus, qui non sunt certo numero definiti; nec tam multi sunt, quin adhuc plures esse possint: sit inquam, vt nullus eorum propter ceterorum consortium minus habeat de effectu Missæ; sed singulis meritorum Christi, tanquam influxus capitis applicetur diuersis membris, iuxta mensuram deuotionis vniuscuiusq; prout Caiet. ait indicari per verba, Quorum tibi cognita est fides, & nota deuotio quo quibus tibi offerimus, vel tibi offerunt hoc sacrificium laudis, &c.

Nauarrus vero in Enchir. cap. 25. nu. 92. vers. 25. citans Scotum, Maiorem, & Gabrielem, & Melchior Canus loco ante citato, ac Sotus lib. 9. De iustitia & iure quæst. 2. art. 2. circa medium: postque eos Henriquez in lib. nono De sacramentis cap. 22. §. 5. & Iacobus à Grahiis lib. 2. Decisionum atreatum cap. 44. ac Petrus ipse à Nauarra & alij, partem negantem censent tenendam esse: quia Sacerdos cui sub conditione & onere celebrandi specialiter pro me sufficientem dedi elemosynam, peccat contra iustitiam violatione pacti iniuriæ, si pro me specialiter non celebret. Non ergo potest elemosynam alterius admittere; pro quo simul, communi erve celebret. Deinde vt Sotus aduersus sententiam oppositam maxime vget: si ea esset vera, liceret Sacerdoti pro vna Missa statutum à iure vel consuetudine stipendium accipere, non tantum à duobus, vel tribus, sed etiam à triginta, immo à trecentis: quod nemo dicere audeat, cum aperte repugnet vsui Ecclesiæ ac menti datum.

Ceterum quidquid sit de eiusdem sententiæ oppositæ fundamento, de quo grauissima difficultas est à tibi tractanda: tenendum videtur cum his iisdem authoribus (quos etiam sequitur Suarez in 3. partem tomo 3. disp. 86. sect. 4. illicitum esse quando vnus pro celebratione, sufficientem dedi elemosynam, ad huc alias ab aliis pro eadem celebratione recipere. Namq; vt recte argumentatur Petrus à Nauar. num. 330. & vtriusque sequentibus: etiam si concedatur nihil deperire de fructu sacrificij ex eo, quod alij simul admittantur ad illius participationem: vt nec quidquam deperiret alicui de fructu baptismi, si plures simul cum eo baptizarentur, dicendo Ego vos baptizo, &c. id tamen non obstat quid committatur iniustitia, in illa aliarum elemosynarum receptione: quia stipendium celebranti Missam non datur ob applicandum sacrificij fructum: quandoquidem alio qui hmonia committeretur, non minus quam si daretur. Prælato pecunia ob applicandum seu conferendum beneficium Ecclesiasticum: sed datur in stipendium temporale quo celebrans indiget vt administrando spirituale possit viuere. Accepto igitur eo quo ad ipsius strictam sustentationem sufficit (strictam dico quoniam ea satis est ad Missæ celebrationem, debetque Sacerdos necessaria aliunde habere vt argumento est quod ordinari non debeat sine beneficio, vel alio titulo vnde possit sustentari) contentus esse debet, neque plus, nisi voluntarie oblatum, potest accipere sine iniustitia: cum de iure ei nihil amplius debeat.

Atque licet accipiendo, nihil in particulari iuferat notabile damnum, quantumcumque centum, aut etiam plures, dent singuli sufficiens stipendium: accipit tamen illis rationabiliter inuitis, ob magnam inæqualitatem, vel laboris suscepti, ad mercedem; vel stipendij, ad sustentationem necessariam: ideoque peccat grauiter sicut &

cum quis furatur modica à diuersis, ex quibus magnam quantitatem confici videt, peccat mortaliter: etiam si nullus eorum quibus surripuit sit in particulari læsus notabiliter, quia omnes simul, & sunt irrationabiliter læsi, & sunt rationabiliter iniuri, quod talis fur contra ius naturæ ditescat ex furto.

Intelligitur autem ex his beneficiarium aliumve qui accepto sufficienti stipendio iam est obligatus celebrare pro benefactore, non posse tertio stipendium accipere, nisi sub obligatione aliam Missam pro eo celebrandi per se, vel per alium, vel restituendi acceptum. Quod confirmatur: quia stipendium in hac re, sub ea tacita conditione datur, vt præter proprium fructum ex obligatione sacrificij referendum, dans intendat: tum vt sua causa in Ecclesia multiplicentur Missæ, ob speciales orationes efficaciores habentes vim impetrandi ex assiduitate & deuotione Sacerdotis tum etiam vt sua causa iuuetur Ecclesia, per ampliationem cultus diuini, utilitatemque viuorum & defunctorum: vt recte notat Henriquez in citato § 5. littera F. Si tamen quis sciens priorem obligationem Sacerdotis, nihilominus ei det stipendium, merito præsumitur quod det gratis, nec pro eo imponat obligationem, quam videt apertum impedimentum habere.

235. TERTIVM DVBIVM EST. An sub mortali sit obligatio ad vnius vel plurium Missarum celebrationem, pro quo acceptum stipendium, non est quantitatis sufficientis ad futurum mortale constituendum, iuxta antedicta in cap. i. huius libri quaest. 4. Ad quod dubium Petrus à Nauarra lib. 2. De restit. cap. 2. n. 381. respondet non esse sub mortali, si is qui iussit Missam celebrari, sciat eam omnissimam esse: nec, cum possit, mandet omnissimam suppleri: quia non censetur talem iacturam tanti facere, vt per eam notabiliter læsus, aut iniuria graui affectus estimari velit. Esse vero sub mortali si nihil tale excuset: quia Sacerdos, qui iustum stipendium pro celebratione Missæ accepit, cum qui dedit prius iniuste notabili fructu spiritali, quem intendit sibi & aliis procurare.

236. QUARTVM DVBIVM EST. Quid dicendum sit de Sacerdotibus qui magnam Missarum multitudinem anticipato stipendio promittunt, nec per longum tempus implent promissum; aut qui cum non habent eleemosynas, dicunt Missas anticipatas vt postea aliquo offerente eleemosynam pro Missa eidem, illa accepta, applicent vnam vel plures ex Missis ipsis antea dictis. Ad cuius dubij priorem partem respondetur ex Sylu. Missa. l. quaest. 10. in fine tales peccare mortaliter: quia soluere tenentur, quam cito possunt; non minus quam illi qui habent pecuniaria debita. Idem notat à Nauarra in cit. cap. 2. n. 366. & duobus sequentibus: admonens posse tamen pauperem Sacerdotem aliquas habere eleemosynas anticipatas, non multas, ne longo tempore (quod suæ conscientia & arbitrio boni viri relinquatur definiendum) quando aliqui ad vitæ sustentationem necessaria, ei suo tempore non suppetere.

237. Ad posterioris vero partis explicationem idem author ibidem num. 369. & à quibus sequentibus, ista statuit.

Primum est: Sacerdoti non habenti obligationem aliam, licere Missas anticipare, quas in posterum certa intentione dicere tenetur: vt si teneatur pro fundatore dicere ter Missam singulis hebdomadibus, potest hac hebdomade dicere, sex, anticipando solutionem faciendam sequenti hebdomada. Rationem ille reddit, quia anticipato soluere; boni debitoris est, & vtile creditorum: præcipue animæ existenti in purgatorio. Hoc tamen intelligendum est, vt ille mon. 2. cum hac exceptione: nisi contrarium specialiter haberetur in fundatione: vt cum ad decorem, præcipere tur ne hebdomada vlla præmitteretur sine sacro Missa.

Secundum est: Sacerdotem, qui non habet Missas ex obligatione dicendas, posse intentione alterius, qui plures habet dicendas, vel vt dicantur procurandas celebrare: eoque monito quod pro ipsius intentione toties celebrarit, accipere stipendia solita dari pro tot celebrationibus. Huius rationem idem author affert: quod talis celebrarit pro intentione certæ personæ: quæ quod non

fuerit præmonita, nec præseruierit pro se faciendum, nullo modo impedit effectum sacrificij Missæ.

Tertium est, dupliciter posse, Missam celebrari sine applicatione ad aliquem: vno modo nihil cogitando de ea referuanda, vt postea applicetur pro intentione certæ personæ; sicque pro celebratione ipsa Sacerdos non potest eleemosynam accipere, nec de ea promissionem vel applicationem facere; quia opus meritorium, nec applicatum, nec referuatum alicui, pertinet ad Ecclesiæ thesaurum, cuius dispensator est solus Papa. Altero modo illud fieri potest cum expressa aut virtuali voluntate referuandi Missæ celebrationem, in posterum applicandam pro intentione certæ personæ: vt sit cum quis celebrat indistincte pro eo quem Deus nouit petiturum ab ipso, vt pro eo Missam celebret: hocque modo posse postea eleemosynam recipi à certâ illa personâ, ad quam applicatio prædicta determinatur. Id quod Petrus ipse à Nauarra probat à num. 373. quia licet opus illud sit præteritum respectu nostri, in Deum tamen acceptatione & æternitate manet præsens. Vnde quod attinet ad Deum acceptantem ita recens est, ac si eodem momento offerretur. Ergo si tunc haberet valorem sibi debitum, si nunc offerretur: ita etiam nunc applicatum tantundem valebit. Est enim retentum, & quali depositum vique ad tempus applicationis: perinde ac si artifex vas aliquod preciosum formaret vt Regi offerat, illudque apud se retineat, idoneum tempus præstanti expectans. Nec refert quod vas sit quid permanens, & celebratio Missæ quid successuum, & iam præteritum: quia respectu Dei neque præterita prætereunt neque futura expectantur vt veniant, sed ipse in sua æternitate omnia tempora prætergrediens, in eadem retinet illa recentia ac præsentia. Vnde sicut bona opera Christi & Sanctorum, ex quibus consistat Ecclesiæ thesaurus, applicantur Christi fidelibus à Summo Pontifice: quia quamuis iam præterierint, remanent nihilominus in æternitate, & acceptatione diuina; ita sacrificium Missæ præteritum potest applicari danti eleemosynam, cum ipsum similiter permaneat in Dei æternitate, & acceptatione. Qua de re, licet adhuc possint adferri alia quæ eam reddant in speculatione factis probabilem ipsa tamen in praxi non caret periculo scandalii (à quo cauendum est) cum facile sit aliquos induci ad existimandum accipi stipendium nec perfolui ministerium pro quo datur.

238. QUINTVM DVBIVM EST. An obligatio quam Parochus habet celebrandi pro sua parochia, impediatur quominus stipendium taxatum possit pro celebratione accipere. Ad quod responderetur, in cæteris quidem parochiis esse Patochi & aliorum Sacerdotum obligationem; sed in hoc diuersam esse, quod eo die quo de iure, vel de consuetudine pro sua parochia celebrare tenetur, non possit quidem accipere eleemosynam ad celebrandum pro fidelibus alterius Parochia: possit tamen pro fidelibus suæ Parochia; quia quantumuis teneatur celebrare pro tota sua Parochia generaliter: consuetudine tamen introductum est, ex tacito consensu offerentium eleemosynas, vt à Parochianis oblatas pro sui commendatione faciendâ in Missa, Parochus ipse accipiat, etiam quando celebrat generaliter pro tota Parochia. Quem tacitum consensum in talire exculare, habet ex Scoto quod li. 20. arti. 2. si Nauarra in Enchir. cap. 25. nu. 92. in fine: & locū habere, etiam Parochus diues sit, expressit Henriquez in lib. 9. De sacramentis cap. 22. §. sexto: vbi habet adhuc aliam exculationem: nempe si beneficius Parochi esset ad eum tenentem, vt illum non aliat congrue: nec aliunde à Parochianis ei prouideatur de congrua sustentatione.

239. SEXTVM DVBIVM EST. Quid faciendum sit, quando monasterium vel alia Ecclesia onus habet celebrandi tantum Missarum numerum, vt ei satisfacere non possit, siue ob ministrorum paucitatem, siue quia stipendium nimis tenue est: nempe quia in fundatione Missarum data est quadam eleemosyna quæ tunc temporis solita erat dari, sed multo minor quam sit ea quæ nunc dari solet per legem vel consuetudinem taxata. Cuius dubij responsio habetur ex Concilio Tridentino sess. 25. cap. 4. De reform. vbi datur Episcopis facultas in synodo diocæsana

na statuendi in hoc, quid quid magis ad Dei honorem & cultum, ac Ecclesie utilitatem viderint expedire: ita tamen vt semper defunctorum, qui Missas celebrari instituerunt, & eorum qui pro suarum animarum salute legata ad pios vsus reliquerunt, commemoratio fiat. Quam eandem facultatem idem Concilium ibidem, tribuit Abbatibus, & Generalibus ordinum: vt scilicet in suis capitulis generalibus, re diligenter perpenſa, possint pro sua conscientia idem statuere in suis Ecclesiis, quas tali prouisione indigere cognouerint.

Ad quod Henriquez in citato §. sexto in fine addit: Episcopum vt temperet onera dicendi Missas in capellania collatiua habente prouentum nimis tenuem, non egere Synodi congregatæ consensu: si que casus necessitatis vtgeat, satis ei esse capituli consensum. Inquam sententiam plures alios citat in margine litera P, atque in 7. §. subiungit: quod quando ad finem anni multarum Missarum stipendia superſunt, quibus monasterium satisfacere non potuit, soleant eadem Missæ pro dictis reputari: ipsaque stipendia vim habere elemosynæ: Papa rationabiliter commutante voluntatem contribuentium. In quo ideo non fit ipsi iniuria: quia quoad impetrationem diuinorum donorum satisficitur ipsis per Missas que in tali monasterio celebrantur generali intentione pro benefactoribus: quoad satisfactionem vero, per bonorum operum monasterij vel religionis applicationem, iisdem benefactoribus factam. Cuius doctrinæ fundamentum est, quod Papa in restitutione bonorum, quæ sunt in incerta, & in obligationibus vltimarum voluntatum, ac in piis causis, facultatem habeat dispensandi propter commune Ecclesiarum bonum. Immo licet potest taxare generaliter elemosynas, quæ pro missis celebrandis dantur, atque illas augere si expedire iudicauerit: ita potest in illis dispensare in bonum huius vel illius monasterij, aut Ecclesie, quando necessitas eius exegerit.

240. SEPTIMUM DVBIUM EST, An Sacerdos qui ab aliquo plures elemosynas accepit, vt curaret Missas pro ipso celebrari, licite possit aliquid sibi ex iisdem elemosynis sumere pro cura & labore quem suscipit in quatuordecim Sacerdotibus qui eandem Missas celebrent. De hoc, vt Nauar. meminit in Enchir. cap. 25. nu. 91. v. 24. vna sententia est Maioris in 4. dist. 45. quæst. 3. negantis posse accipere: & altera Soti lib. 9. De iust. & iure quæst. 3. art. 1. affirmantis posse, si fit Parochus, vel alius cui ex statuto vel consuetudine incumbat ratioe sui officij, quæ esse potest sacrista, tales elemosynas iis quæ celebrantur distribuere.

Ipsæ autem Nauarus distinguendum censet. Nam si data sint elemosynæ maiores quam requirantur de consuetudine, vt celebretur is Missarum numerus, qui à dante petitur, excessus ille potest accipi à Sacerdote celebrationem procurante: quia dantes scienter elemosynas solito maiores, videntur reuera dedisse excessum loco stipendij, pro cura & labore quem suscipit procurans vt celebretur. Si vero data elemosynæ nihil excedant stipendium solitum dari pro numero Missarum quæ petuntur, nihil de ipsis detrahi potest: quia id fieret vel in iniuriam celebrantium, si his detraheretur aliquid de solito stipendio, nisi id de libero ipsorum fiat consensu: vel etiam in iniuriam petentium Missas, si pro ipsis non celebrentur quot petierunt dato sufficienti stipendio.

Hic aduerte quod Henriquez habet in fine citati 22. capituli. Capellanum cui pingue stipendium respondet pro paucis Missis, si impeditur sit, aut non sit aptus celebrare, obligationi satisfacere eandem Missas celebrando per alium data ei consuetæ elemosyna, quantumuis minor sit, quod obuenit ipsi: quia reliquum sibi retinet titulo beneficij, quod beneficiario suo fructificat: dummodo tamen vitet ne Sacerdos cui dat, videns elemosynas de se tenues per vnam Missam satisfaciat multis commendatis.

241. POSTREMUM DVBIUM EST, An ab Ordinario fieri possit lex, vt laici tantum, nec minus dent pro Missis aut alijs diuinis officijs celebrandis. Ad quod respondetur: quando nullum scandalum inde imminet, id licite interdum fieri posse: quia sicut laici possunt compelli ad

obseruandas laudabiles consuetudines, & ad dandas consuetas elemosynas post administratâ spiritualia ex cap. Ad Apostolicam; De simonia: ita etiam constituti licite potest, præsertim vbi Clerici inopia premuntur, vt non detur elemosyna solito minor aut iam alias taxata: non potest tamen constitui ne Clerici elemosynas minores solitis, accipiant pro administratione spiritualium; quia id esset liberalitati, pietati, & charitati aditum occludere: possunt enim Clerici in elemosynis sibi debitis in toto aut in parte remittendis liberales esse.

CAPVT XVIII.

De peccato simonia prout committitur in re annexa spiritali consequenter.

SVMMARIVM.

- 242 Quid beneficij nomine significetur, & quo modo ipsum sit spirituale.
- 243 Beneficium multis modis acquiritur in quibus potest simonia contingere.
- 244 Documenta de simonia que committitur in electione ad beneficium.
- 245 Resignatio quid & quotplex sit.
- 246 Resignatio facta in sanorem tertij quomodo sit simoniaca.
- 247 Ea l. c. potest in manibus Pape, non item in manibus Ordinarij.
- 248 Quando in resignatione beneficij contingat, vel non contingat simonia mentalis.
- 249 Non est simoniaca post resignationem beneficij factam pure & simpliciter in manibus superioris, rogare ipsam, vt illud certa persona conferat.
- 250 Renuntiationes que non valent facta col. re permutationis in manibus Ordinarij.
- 251 Simoniaca est resignatio beneficij facta cum reservatione pensio sine autoritate Pape.
- 252 Quando committatur simonia tractando de pensione imponenda beneficio sub Pape b. n. plac. to.
- 253 Quando renuntiam committatur simoniam accipiendo temporale ea de causa.
- 254 Resignationes simoniace cum regressu, aut cum accessu, aut cum ingressu, quid sint, & in quo differant.
- 255 Renuntiatio que tantum est res, si vt potest propria autoritate: non autem cum admixta habet quandam permutationem beneficij.
- 256 De ratione que cum beneficium de quo litigatur vnicum est, post pro illius renuntiatione, vel non potest aliquid accipi.
- 257 De bono pacis, & alia in sta. causa, ob quam autoritate Prælati, pro renuntiatione litis aliquid temporal. accipi potest.
- 258 Ratio que non potest, & ratio que potest Prælati pensionem imponere cui ad iudicat beneficium litigiosum.
- 259 Quod talis pensio imponi possit ad vitam illius cui assignatur.
- 260 Conuenientia inter beneficij resignationem & permutationem: quodque hac fieri nequeat sine Episcopi autoritate.
- 261 Quia hac re comprehenditur Episcopi nomine.
- 262 Permutationi beneficij, quatenus à permutantibus, tractatio de ea promittitur sit.
- 263 Permutatione beneficij non facta sine Superioris autoritate, illicita est ac simoniaca.
- 264 Beneficium tantum cum beneficio, potest permutari autoritate Episcopi.
- 265 Beneficium simoniace obtentum aut aliter habitum sine titulo, non potest cum alio beneficio permutari.
- 266 De difficultate, An simonia committatur in beneficij permutatione, in qua inæqualitas per pecuniam reducitur ad æqualitatem.
- 267 De simonia que committitur in vsu iuris patronatus.
- 268 Quando sit aut non sit simonia beneficium conferre consanguineo.